

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS- NKWR.431.2.60.2025.EK

Pan
Andrzej Hordyj
Burmistrz Bielawy

Plac Wolności 1
58 – 260 Bielawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia 22 grudnia 2025 r.

I. Informacje organizacyjne:

Jednostka kontrolowana:

Urząd Gminy w Bielawie

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Magdalena Szwej – od dnia 1 listopada 2024 r.
do 20 listopada 2025 r.

(akta kontroli str. 18)

Zakres kontroli:

Realizacja zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą: od dnia 1 listopada 2024 r. do dnia 20 listopada 2025 r.

Podstawa prawna kontroli:

art. 186 ust.1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹;
Plan kontroli Wojewody Dolnośląskiego na II półrocze 2025 r. z dnia 27 czerwca 2025 r.

Data rozpoczęcia i zakończenia
czynności kontrolnych:

20 listopada 2025 r. – 5 grudnia 2025 r.

Kontrolerzy:

1. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 499 z dnia 17 listopada 2024 r., sygn. PS-NKWR.0030.499.2025.EK;

2. Martyna Kwiecińska, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 500 z dnia 17 listopada 2025 r., sygn. PS-NKWR.0030.500.2025.EK.

(akta kontroli str. 5, 6)

¹ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49, dalej zwana „ustawą”

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną wystąpienia nieprawidłowości było nieprzestrzeganie lub niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów prawa. Stwierdzone nieprawidłowości nie spowodowały skutków w zakresie ostatecznej realizacji zadań przez jednostkę.

III. Ustalenia kontroli:

Kontrola została odnotowana w książce kontroli Urzędu Miejskiego w Bielawie pod numerem 3. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej dotyczącej organizacji systemu pracy z rodziną, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie asystentów rodziny oraz oświadczeń złożonych przez Panią Wioletę Sulikowską – Wajdę, osobę upoważnioną przez Burmistrza Bielawy, w zastępstwie nieobecnej w dniach kontroli Dyrektorki Ośrodka Pomocy Społecznej² – Pani Magdaleny Szej.

Ośrodek jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Bielawa. Jego Statut, przyjęty uchwałą Nr XXI/229/12 Rady Miejskiej Bielawy z dnia 28 marca 2012 r., wskazuje w Rozdziale 2 § 5 ust. 2 pkt 7 na wykonywanie przez jednostkę zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Bieżącą działalność Ośrodka określał Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 32/2016 Dyrektora Ośrodka z dnia 28 grudnia 2016 r. Treść § 4 dokumentu wskazywała, że w jednostce został wyodrębniony Dział Pomocy i Integracji Społecznej, w skład, którego wchodziły: zespół ds. usług opiekuńczych, zespół ds. asysty rodzinnej oraz zespół ds. pomocy środowiskowej. Zakres obowiązków zespołu ds. asysty rodzinnej określono w § 21 Regulaminu.

(akta kontroli str. 12 – 19, 20 - 37)

1. Opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. W Gminie Bielawa w okresie objętym kontrolą obowiązywał:

² Dalej zwany „OPS”, „Ośrodkiem”

- 3 - letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024, przyjęty uchwałą Nr L/454/2021 Rady Miejskiej Bielawy z dnia 29 grudnia 2021 r.;
- 3 - letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, przyjęty uchwałą Nr XIII/101/2024 Rady Miejskiej Bielawy z dnia 30 grudnia 2024 r.

Oba dokumenty zawierały takie same elementy: Wprowadzenie, Wsparcie rodzin w systemie pomocy społecznej - charakterystyka wybranych obszarów, Organizacja wsparcia rodzin, Zasoby instytucjonalne, Analiza SWOT, Odbiorcy, Zadania, Realizatorzy Programu, Źródła finansowania, Zakładane efekty realizacji Programu, Monitorowanie i ewaluacja, Wnioski i rekomendacje. W Programie na lata 2022 - 2024 wskazano cel główny oraz 5 celów szczegółowych z przypisanymi działaniami, adresatów oraz realizatorów Programu, tj. OPS we współpracy z 12 podmiotami. W Programie na lata 2025 – 2027 oprócz powyższych obszarów, uszczegółowiono Rozdział 7: Zadania, w którym dodatkowo określono przy poszczególnych działaniach wskaźniki realizacji celów, a wśród realizatorów Programu wymieniono 10 podmiotów. Jako cel główny wskazano w Programie 2022 - 2024 „Rozwój systemowego wsparcia rodzin wymagających pomocy w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wzmacnianie potencjału kadrowego poprzez doskonalenie zawodowe w zakresie aktualnych wyzwań w problematyce rodziny”. W Programie 2025 – 2027 jako cel główny wskazano „Rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu bielawskich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. W ramach monitoringu i ewaluacji Programu na lata 2022 - 2024 założono coroczne składanie przez Burmistrza Miasta Bielawy Radzie Miejskiej raportu z realizacji Programu. W trakcie kontroli okazano dokument „Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania rodziny na lata 2022 – 2024 za rok 2024 r.”, które zostało przekazane przez Burmistrza Radzie Miejskiej w dniu 28.03.2025 r. Dokument odnosił się szczegółowo do obszarów zawartych w Programie. Rekomenduje się w przyszłości, przy opracowywaniu Programu wskazywać także realizatorów wraz z przypisanymi im działaniami oraz terminy realizacji.

(akta kontroli str. 38 – 59, 60 – 104)

2. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 1 ustawy;
- terapii i mediacji, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy;

- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 3 ustawy;
- pomocy prawnej, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 4 ustawy;
- „grup wsparcia”, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 5 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, za organizację i prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła to zadanie. Gmina Bielawa realizowała cele zawarte w Programie poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji wsparcia udzielanego przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej, diagnozę przyczyn kryzysu w rodzinach na terenie Gminy, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, współdziałanie z instytucjami, w tym m.in. z Urzędem Miasta, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, Niepubliczną Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Bielawie, Sądem Rejonowym w Dzierżoniowie, placówkami oświatowymi (SP nr 4, nr 7 i nr 10 z Bielawy), Kościołem, organizacjami pozarządowymi.

Mając na uwadze powyższe, w okresie objętym kontrolą Gmina zapewniała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych dostęp do:

a. Poradnictwa specjalistycznego, konsultacji i terapii w niżej wskazanych instytucjach i organizacjach:

1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie - pracownicy socjalni i asystenci rodziny w ramach swoich kompetencji udzielali poradnictwa specjalistycznego oraz informowali osoby o miejscach pomocy. Poradnictwo rodzinne obejmowało m.in: problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, profilaktykę uzależnień, rozwiązywanie konfliktów, pokonywanie kryzysów, budowanie relacji w rodzinie. W ramach poradnictwa rodzinnego prowadzono działania edukacyjne - *warsztaty umiejętności wychowawczych*, do udziału w których motywowane były głównie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny. Warsztaty realizowały również osoby zobowiązane do tego postanowieniem sądu. Ośrodek wykonywał to zadanie corocznie w cyklach trwających od września do czerwca. Od września 2024 r. warsztaty umiejętności wychowawczych odbywały się w każdy poniedziałek i środę w godz. 16.00 – 18.00, ukończyło je 17 osób. W 2025 r. w warsztatach udział wzięło 10 osób. Zajęcia prowadzone były przez asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodku: Angelikę Krasińską i Monikę Długopolską. Z prowadzonych działań sporządzane

były comiesięczne sprawozdania. Podczas kontroli okazano także umowy o realizację tego zadania zawarte pomiędzy Gminą Bielawa a wyżej Wymienioną.

2) Od 2019 r. Zespół ds. Asysty Rodzinnej w OPS prowadził comiesięczne, interdyscyplinarne spotkania z pedagogami i psychologami trzech szkół podstawowych w Bielawie: Szkoła Podstawowa nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Waryńskiego 50, Ekologiczna Szkoła Podstawowa nr 7 im. Juliana Tuwima, os. Włóknarzy 10, Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Sportowymi im. Polskich Olimpijczyków, ul. gen. Grota Roweckiego 6. Podczas spotkań pracownicy OPS konsultowali z przedstawicielami oświaty sytuację dzieci objętych wsparciem OPS (w tym wsparciem asystentów rodzin) oraz rodzin monitorowanych pod kątem nieprawidłowości opiekuńczo – wychowawczych. Obszarem współpracy była przede wszystkim wymiana informacji, diagnozowanie problemów i planowanie wspólnych działań na rzecz pomocy dzieciom. Najczęściej występującymi problemami były: podejrzenia przemocy domowej, unikanie aktywności szkolnych, brak reakcji rodziców na kryzys w życiu dziecka i proponowane przez szkołę działania pomocowe skierowane do ucznia, tj.: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wychowawcze, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, Trening Umiejętności Społecznych, pomoc psychologiczno - pedagogiczna, porady i konsultacje, grupa wsparcia dla nastolatków, zajęcia socjoterapeutyczne Puchatek, zajęcia sensoplastyczne, zajęcia integracji sensorycznej, rozmowy wspierające. W 2024 r. było 30 spotkań, w 2025 r., do dnia 20 listopada - 24 spotkania. Odbýwały się one średnio 3 razy w miesiącu w siedzibie Ośrodka. Działaniami kierował pracownik socjalny – koordynator zespołu ds. asysty rodzinnej - Agnieszka Janiszewska we współpracy z asystentami rodziny.

3) W Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielawie prowadzone były zajęcia edukacyjno – profilaktyczne z wykorzystaniem elementów metody „DULUTH”.

Z uwagi, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie zatrudniał psychologa, który świadczył usługi dla rodzin, osoby zainteresowane terapią informowane były o miejscach świadczących bezpłatną pomoc terapeutyczną oraz wsparcie psychologiczne na terenie gminy i powiatu. Informacje te upowszechniane były także poprzez ulotki, broszury, ogłoszenia na tablicy informacyjnej w OPS i na portalu społecznościowym. Poniżej wykaz tych miejsc, instytucji i organizacji:

- Klub Abstynenta FENIKS w Bielawie ul. Wolności 109, w którym odbywały się meetingi dla osób uzależnionych oraz bezpośrednie wsparcie i poradnictwo. W klubie tym prowadzone były dyżury interwencyjne (we wtorki godz.16.00 -18.00) oraz odbywały

się mitingi w czwartki, (na potrzeby Klubu został zatrudniony gospodarz - Zbigniew O., który koordynował jego prace). W ciągu roku 2024 i 2025 w spotkaniach uczestniczyło po 30 osób.

- Punkt Apostolstwa Trzeźwości „Barnaba” funkcjonujący przy Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bielawie, pl. Kard. S. Wyszyńskiego 1, spotkania odbywały się w każdy poniedziałek o godzinie 16.30 (brak informacji o ilości osób korzystających).
- Przy współpracy z NZOZ „EURO MEDICA” Gmina realizowała *Program w zakresie ochrony zdrowia*, mający na celu pomoc osobom zagrożonym uzależnieniem, uzależnionym i ich rodzinom poprzez zapewnienie dostępu do informacji, poradnictwa specjalistycznego oraz programów profilaktyki selektywnej i wskazującej oraz ograniczenie negatywnych, zdrowotnych i społecznych skutków używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych u osób uzależnionych i eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi, poprzez realizację programów wczesnej interwencji. Liczba osób objętych działaniami podejmowanymi przez Przychodnię Terapii Uzależnień, w tym liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych w 2024 r. to 59 osób, za rok 2025 na dzień kontroli nie było pełnych danych.
- W 2024 i 2025 r. Gmina Bielawa ogłosiła także konkurs na realizację zadania w zakresie ochrony zdrowia publicznego i zawarła umowę również z NZOZ „EURO – MEDICA”, Bielawa ul. Wolności 63 na konsultacje psychiatryczne w wymiarze 5 godzin miesięcznie. Klienci Ośrodka w sytuacjach nagłych, niecierpiących zwłoki mogli poza kolejnością umawianych wizyt skorzystać z konsultacji psychiatrycznej. Odbywały się po wcześniejszym umówieniu wizyty.
- Punkt konsultacyjny przy Stowarzyszeniu „Nowa Nadzieja”, w którym można było uzyskać pomoc m. in. z zakresu uzależnienia od alkoholu, narkotyków, nikotyny, przemocy domowej, problemów rodzinnych. Punkt konsultacyjny czynny był przez cały tydzień od poniedziałku do niedzieli przy ulicy Nowobielawskiej 5 w Bielawie, w godzinach od 15:00 do 18:00. (<https://nnbielawa.com/formy-pomocy/punkt-konsultacyjny/>).
- Punkt konsultacyjny działający w siedzibie OPS, dla osób doświadczających przemocy domowej. W 2024 r. zatrudniony w nim psycholog udzielił 61 porad, w 2025 r. - 65 porad. Punkt był czynny w każdą środę w godzinach 11.00 – 16.00.
- Przy Zespole Interdyscyplinarnym w Bielawie uruchomiony został Telefon Zaufania: 537 – 472 – 733 w związku z coraz powszechniejszym problemem przemocy domowej.

Telefon adresowany był do wszystkich osób ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

- Subsidio – Poradnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień, ul. Wolności 63, czynna poniedziałek, środa, piątek 8.00 – 16.00, wtorek i czwartek 10.00 – 18.00.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Piastowska 1, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 – 15.30.
- Prywatna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna MENTOR – prowadzona przez Stowarzyszenie „ANANAS”, ul. Wolności 105 w Bielawie, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 – 18.00.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej REHA-MED, ul. Garncarska 3 w Dzierżoniowie, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30 – 16.00.
- Fundacja „Niebieski Parasol”, ul. Wrocławska 1 w Dzierżoniowie, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 15.00, w soboty od 9.00 – 15.00.
- Fundacja Manufaktura Inicjatyw, ul. Szkolna 9 w Dzierżoniowie, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 17.00.
- Stowarzyszenie na rzecz zdrowia psychicznego „Sowia Przysłań”, ul. Brzeźna 48 w Bielawie, czynne całą dobę.
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna „Auxilium”, ul. Piastowska 18 w Bielawie, czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 20.00.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie w godzinach pracy świadczyło specjalistyczne poradnictwo psychologiczne dla osób z Powiatu Dzierżoniowskiego. Jednostka nie prowadziła szczegółowej ewidencji osób, którym udzielono wsparcia czy potrzebnych informacji.

b. Mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych:

W okresie od 01.11.2024 r. do 20.11.2025 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielawie nie prowadzono mediacji, osoby zainteresowane były informowane o możliwości skorzystania z takiej formy pomocy w Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie, ul. Świdnicka 51.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek zapewniał usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania rodziny. Przedmiotowe usługi były świadczone na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.).

W okresie objętym kontrolą wobec 1 dziecka usługi były realizowane w 2024 r. przez logopedę i pedagoga, w 2025 r. przez pedagoga i fizjoterapeutę. W odniesieniu do 2 dzieci usługi realizował w 2024 r. i w 2025 r. pedagog specjalny i logopeda.

c. Pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego:

- Pracownicy socjalni i asystenci rodziny informowali osoby zainteresowane o punktach świadczących bezpłatną pomoc prawną oraz udzielali informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.
- W Gminie Bielawa w 2024 r. i 2025 r. funkcjonował punkt konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy domowej. Punkt działał w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. 3 Maja 20 w Bielawie. W punkcie zatrudniony był radca prawny, który świadczył dyżury telefoniczne, a po rozpoznaniu problemu spotykał się, po wcześniejszym umówieniu terminu, z klientem. W 2024 r. radca prawny udzielił 50 porad, w roku 2025 - na dzień kontroli 30.
- Mieszkańcy Bielawy mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego także w Bielawskim Inkubatorze Przedsiębiorczości, przy ul. Wolności 24, od poniedziałku do czwartku w godz. od 13.00 do 17.00 oraz w piątek od godz. 9.00 do 13.00. Ponadto, poradnictwo to na terenie Powiatu Dzierżoniowskiego udzielane było także w Starostwie Powiatowym w Dzierżoniowie przy ul. Świdnickiej 38 pok. 10, od poniedziałku do czwartku w godz. od 13.00 do 17.00 oraz w piątki od godz. 12.00 do 16.00. O powyższych punktach pracownicy OPS informowali osoby zainteresowane pomocą prawną, informacja o nich zamieszczona była także na stronie Urzędu Miasta Bielawa (<https://um.bielawa.pl/pl/nieodplatna-pomoc-prawna>).
- W ramach Lokalnego Punktu Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem w Dzierżoniowie osoby tego potrzebujące, mogły uzyskać wsparcie w ramach bezpłatnej pomocy osobom pokrzywdzonym przęstwem w ramach Funduszu Sprawiedliwości - Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, m.in. poprzez udzielanie pomocy prawnej (w 2024 r. z pomocy Punktu skorzystały 3 rodziny objęte wsparciem OPS w Bielawie, za rok 2025 brak danych).
- W Prokuraturze Rejonowej w Dzierżoniowie odbywała się coroczna ogólnopolska akcja pn.: „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem”. W roku 2024 w dniach 19 - 23 lutego i w roku 2025 w dniach 17 - 23 lutego w siedzibie Prokuratury Rejonowej

w Dzierżoniowie pełnione były specjalne dyżury (osobiste i telefoniczne), podczas których każdy zainteresowany mógł w tym czasie uzyskać bezpłatną poradę. Dyżur pełnili wyznaczeni pracownicy. O powyższej inicjatywie informowali pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin, informacje były ponadto udostępniane na tablicy ogłoszeń Ośrodka oraz na portalu społecznościowym OPS.

d. "Grup wsparcia"

W okresie objętym kontrolą Gmina Bielawa organizowała zajęcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych lub wymagających wsparcia:

- Arteterapia – zajęcia organizowane od kilku lat przez OPS. Były adresowane głównie do dzieci pochodzących z tzw. „trudnych środowisk, z rodzin objętych wsparciem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie. Odbływały się one w siedzibie OPS, w 2024 r. były prowadzone od stycznia do czerwca, w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w każdy wtorek, w godzinach od 16.00 do 18.00. Skorzystało z nich 20 dzieci. W roku 2025 r. zajęcia odbywały się w każdy wtorek, w godzinach od 16.00 do 18.00. Udział wzięło 15 dzieci. Zajęcia prowadził asystent rodziny Monika Długopolska. Działanie to realizowano we współpracy z Gminą Bielawa i finansowano ze środków przeznaczonych na realizację lokalnej resortowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu. Podczas kontroli okazano stosowne umowy z ww. pracownikiem na świadczenie usług w przedmiotowym zakresie oraz raporty z zajęć.
- „Akademia dziecka” – zajęcia prowadzone były od listopada 2023 r. do czerwca 2024 r., następnie kontynuowane w okresie od października do grudnia 2024 r. oraz od stycznia do czerwca 2025 r. i od września do nadal. Działanie zostało zainicjowane z myślą o rodzicach uczestniczących w warsztatach umiejętności wychowawczych, którzy mieli trudności z zapewnieniem opieki dla swoich dzieci w czasie trwania warsztatów. Podczas zajęć u dzieci doskonalono i rozwijano umiejętności wspólnej zabawy, komunikacji interpersonalnej i współpracy w grupie, prowadzono rozmowy i pogadanki nt. emocji, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, asertywności, zdrowej rywalizacji. Program zajęć dla dzieci zakładał także tworzenie odpowiednich warunków do kształtowania postaw i umiejętności związanych z uczeniem się radzenia sobie ze zdenerwowaniem, doskonaleniem umiejętności wyrażania swoich emocji, pomocy dziecku w budowaniu pozytywnego obrazu własnego „JA”, uczenia dzieci rozwiązywania sytuacji trudnych na zasadzie kompromisu i uwzględniania potrzeb innych. Spotkania realizowano w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie w wymiarze dwóch godzin

tygodniowo, w każdą środę od godziny 16:00 do 18.00. Łącznie z zajęć w 2024 r. skorzystało 38 dzieci, natomiast w 2025 r. łącznie 25 dzieci. Były prowadzone przez pracowników socjalnych: Katarzynę Woźnicką i Kamilę Dudzic. Podczas kontroli okazano stosowne umowy z ww. pracownikami na świadczenie usług w przedmiotowym zakresie oraz sprawozdania z zajęć.

- Grupa wsparcia dla nastolatków - została utworzona na potrzeby młodzieży, których rodziny objęto pomocą i wsparciem OPS. Grupa została zainicjowana w 2022 r., następnie działanie kontynuowano w roku 2023, 2024 oraz 2025. Główny cel zajęć to wsparcie adolescentów w procesie dojrzewania, doświadczających trudności typowych dla wieku, posiadających poczucie braku zrozumienia, odrzucenia oraz frustracji, zmienności nastrojów, buntu i problemów w relacjach z innymi. Dzieci rekrutowały się głównie z rodzin dysfunkcyjnych, których rodzice nie wypełniali prawidłowo funkcji opiekuńczo - wychowawczej, narażając je często na przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, brak wsparcia i warunków do prawidłowego rozwoju. Spotkania realizowane były w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielawie, w każdy czwartek od godz. 16:00 do 18.00 w okresie roku szkolnego. W 2024 r. łącznie ze wsparcia skorzystało 16 dzieci. W 2025 roku w spotkaniach uczestniczyło 7 dzieci, grupa miała charakter otwarty. Zajęcia prowadzone były przez pracownika socjalnego Agnieszkę Janiszewską i asystenta rodziny Angelikę Krasińską. Podczas kontroli okazano stosowne umowy z ww. pracownikami na świadczenie usług w przedmiotowym zakresie oraz sprawozdania z zajęć.
- Klub Wolontariatu – działał przy Ośrodku, był dedykowany dla dzieci i młodzieży, stanowił też przestrzeń do spotkań i wymiany doświadczeń. 10 wolontariuszy w czasie roku szkolnego wspierało młodsze dzieci w nauce (bezpłatne wsparcie edukacyjne dla 7 dzieci w matematyce, języku polskim, języku angielskim i niemieckim, geografii i biologii). Uczestnicy angażowani byli w organizację imprez okolicznościowych i projektów organizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz społeczności lokalnej. W 2024 r. w Klubie Wolontariatu pracowało 15 wolontariuszy, w 2025 r. 18. Wszystkie te osoby miały podpisane porozumienie o wykonywaniu działań wolontariackich, które okazano podczas kontroli. Zajęcia w Klubie w czasie roku szkolnego odbywały się w poniedziałek i wtorek w godz. od 16.00 do 18.00. Koordynatorem Klubu była Monika Długopolska.

(akta kontroli str. 105 - 133)

3. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomocy asystenta rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy:

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudnionych było trzech asystentów rodziny, na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze godzin. Praca asystenta nie była łączona z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, jak również asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, co zgodne jest z art. 17 ust. 2 – 4 ustawy. W okresie od dnia 1 listopada 2024 r. do dnia 20 listopada 2025 r. wsparciem i pomocą asystenta rodziny objętych było w sumie 56 rodzin. Najczęściej występującymi problemami w badanych rodzinach była niewydolność wychowawcza, zaniedbania opiekuńcze, podejrzenie stosowania przemocy oraz uzależnienie od alkoholu. Praca z rodziną prowadzona była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

W okresie objętym kontrolą 103 dzieci z 73 rodzin umieszczonych było w pieczy zastępczej, w formach instytucjonalnych i rodzinnych, z tego w okresie objętym kontrolą:

- 12 wychowanków osiągnęło pełnoletność, 7 z nich opuściło pieczę zastępczą, a 5 nadal w niej pozostawało.
- 6 dzieci powróciło do rodzin biologicznych.

W sumie na dzień kontroli w pieczy zastępczej było 88 dzieci z Gminy Bielawa z 67 rodzin. Na dzień kontroli asystenci obejmowali swoim wsparciem 36 rodzin, w tym z 7 - jedenaścioro dzieci było umieszczonych w pieczy zastępczej. W 8 rodzinach, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej zakończono współpracę z asystentem rodziny ze względu na osiągnięcie celów, brak efektów pracy asystenta, brak zainteresowania rodziny współpracą, zmianę miejsca zamieszkania, zniesienie nadzoru kuratora i odstąpienie od współpracy z asystentem.

(akta kontroli str. 134 - 160)

Na podstawie akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną, dokonano oceny prawidłowości i zgodności realizowanych zadań z wymogami określonymi w ustawie i stwierdzono, co następuje:

- Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, w badanych przypadkach pracownik socjalny Ośrodka sporządzał wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, pracownik socjalny niezwłocznie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny występował

z wnioskiem do Kierownika Ośrodka o przydzielenie powyższej formy wsparcia, a w części rodzin współpraca z asystentem rodziny inicjowana była postanowieniem sądu.

- Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy, Kierownik Ośrodka przydzielał rodzinie asystenta, ze wskazaniem daty rozpoczęcia współpracy.
- Mając na uwadze art. 8 ust. 3 ustawy, każda z badanych rodzin wyraziła zgodę na współpracę z asystentem w formie pisemnej i dodatkowo składając swój podpis w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1, 2 i ust. 3 ustawy, asystent winien dla każdej rodziny opracować i realizować „plan pracy z rodziną”. Rodziny miały sporządzany dokument zawierający jeden cel główny, cele szczegółowe, przewidywane efekty, planowane działania, terminy ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne. Wszystkie plany były opracowane we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym. Były one skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, na bieżąco w tym obszarze podejmowane były kontakty z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. W analizowanych teczkach pięciu rodzin, w 3 przypadkach pierwszy plan pomocy powstawał jednak dopiero od 4 do 8 miesięcy od objęcia rodziny wsparciem asystenta, a w 1 przypadku rodzina w ogóle nie wyraziła zgody na opracowanie z nią planu pracy. W sytuacji braku aktywnego udziału rodziny (art. 8 ust. 3 ustawy), pomimo wcześniej wyrażonej zgody na wsparcie ze strony asystenta, nie było możliwości efektywnie z nią pracować. W wyżej opisanych czterech sytuacjach asystent prowadził jednak pracę z tymi rodzinami i jako nieprawidłowość wykazuje się jego pracę bez opracowanego planu pracy. Po przydzieleniu rodzinie asystenta, należy w terminie zdecydowanie krótszym niż 4 - 8 miesięcy opracowywać plan pracy w zakresie adekwatnym do sytuacji rodziny i możliwym do zweryfikowania, wykorzystując informacje wynikające z przeprowadzonego wcześniej przez pracownika socjalnego wywiadu. W trakcie kontroli stwierdzono także, że jedna z rodzin, objęta wsparciem asystenta od stycznia 2023 r., zrezygnowała z niego w sierpniu 2025 r. Postawa rodziny stanowiła okoliczność przemawiającą za zakończeniem z nią pracy. Asystent rodziny sporządził zatem odpowiednią notatkę służbową opatrzoną datą 09.09.2025 r. z opisem trudności, a miesiąc później skierował pismo do sądu o zobowiązanie rodziny do współpracy z asystentem, ze względu na złe jej funkcjonowanie i obecność małoletnich. Wskazane jest, aby wszyscy asystenci we wszystkich problematycznych sytuacjach sporządzali notatki urzędowe lub uwagi do pracy z rodziną, ze wskazaniem konkretnych trudności i postawy rodziny. W analizowanej podczas kontroli dokumentacji zabrakło takich informacji, oprócz jednej notatki wskazanej powyżej. Należy także dokumentować wizyty

w środowisku rodzin. Wymóg „*prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną*” wynika z art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy.

- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent winien dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co 6 miesięcy i przekazywać ją Kierownikowi Ośrodka. We wszystkich badanych sprawach asystent terminowo dokonywał oceny sytuacji rodziny, nawet w tych, u których nie został opracowany (w ogóle lub z w późniejszym terminie) plan pracy. W tych przypadkach nie było jednak podstaw dokonywania przedmiotowych ocen, ze względu na brak planu pracy. Narusza to zasadę celowości i rzetelności podejmowanych działań. Pierwsza ocena była opracowana w każdym przypadku po pół roku od objęcia rodziny wsparciem asystenta i potem kolejne po pół roku. Kierownik Ośrodka podpisywał zapoznanie się z treścią ww. dokumentu potwierdzającego dokonanie okresowej oceny sytuacji rodziny sporządzonej przez asystenta. W uzasadnionych sytuacjach asystent opracowywał aktualizację planu lub doraźny plan, na wybrany okres, w związku z zaistniałą w rodzinie sytuacją. Z okresowych ocen wynikała zasadność lub brak zasadności dalszej pracy z rodziną.
- W badanych sprawach z okresu objętego kontrolą w 2 rodzinach zakończono pracę asystenta, a następnie objęto je monitoringiem. W przypadku jednej rodziny skierowano pismo do sądu o zobowiązanie jej do ponownej współpracy z asystentem rodziny.

Niektórzy asystenci przed przystąpieniem do pracy z rodziną sporządzali jej diagnozę uwzględniającą sytuację zdrowotną, mieszkaniową i zawodową poszczególnych członków, inni w formie swoich notatek dokonywali analizy jej funkcjonowania. Następnie na ich podstawie, wywiadu środowiskowego, rozmów z rodziną i pracownikami placówek do których uczęszczały dzieci asystent rodziny opracowywał plan pracy z rodziną. Należy każdorazowo opatrywać go datą jego powstania. W teczkach asystentów była liczna korespondencja z sądami, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie, ze szkołami, stanowiące dowód podejmowanych przez nich działań.

(akta kontroli str. 161 - 181)

4. Organizowanie szkoleń oraz tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i ich finansowanie zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. b i pkt 4 lit. c ustawy:

Na podstawie art. 29 ustawy, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może być objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga w opiece i wychowaniu dzieci lub prowadzeniu gospodarstwa domowego. Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie objętym kontrolą rodziny objęte wsparciem asystenta nie wykazywały zainteresowania podjęciem współpracy

z rodziną wspierającą. Ośrodek regularnie zamieszczał na tablicy ogłoszeń informacje o poszukiwaniu rodzin wspierających, ponadto przygotowano ulotkę w tym zakresie. W sytuacji wystąpienia potrzeby ustanowienia takiej rodziny, gmina zabezpiecza środki na ten cel.

(akta kontroli str. 182 - 183)

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy:

Na terenie Gminy Bielawa nie prowadzono placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pozyskano wyjaśnienie, iż jako uzasadnienie przyjęto funkcjonowanie na terenie gminy 3 klubów profilaktycznych oraz 2 świetlic środowiskowych, zapewniających profesjonalną oraz specjalistyczną opiekę wykwalifikowanej kadry (w tym uprawnionej do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych), w sumie dla 135 dzieci.

Powyższe placówki zapewniały koordynację działań na rzecz dzieci pomiędzy rodzicami, szkołami i OPS. Zajęcia prowadzone w ramach tych placówek miały na celu min. prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani i uzależnień behawioralnych, rozwój kompetencji społecznych dzieci, organizowanie czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych oraz pomoc dzieciom i młodzieży w radzeniu sobie z sytuacjami kryzysowymi. Uczestnicy zajęć byli również objęci dożywianiem. W zajęciach klubów i świetlic uczestniczyły dzieci z rodzin objętych wsparciem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej Ośrodka. W związku z powyższym, zgodnie z oświadczeniem, Gmina nie planowała utworzyć placówki wsparcia dziennego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zapisy ustawowe obowiązkiem prowadzenia placówki wsparcia dziennego zobligowały gminę jako jej zadanie własne. W związku z powyższym jako nieprawidłowość wskazuje się brak tego typu jednostki.

(akta kontroli str. 185 – 187)

6. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10%, 30% lub 50% wydatków na opiekę i wychowanie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W okresie objętym kontrolą, zgodnie

z przedstawioną dokumentacją, Gmina Bielawa ponosiła odpłatność za 103 dzieci umieszczone pieczy zastępczej w wysokości:

- 50% wydatków na opiekę i wychowanie za 73 dzieci,
- 30% za 10 dzieci,
- 10% za 20 dzieci.

Potwierdzono zatem realizację obowiązku wynikającego z przepisów ustawy.

(akta kontroli str. 188 – 190)

7. Zgodność zatrudniania i kwalifikacji zawodowych asystenta rodziny z art. 12 ustawy:

Zgodność zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami (art. 12 ust. 1 ustawy) asystentów rodziny została potwierdzona podczas analizy akt osobowych pracowników. Stwierdzono, że dwójka ukończyła studia wyższe na kierunku socjologa lub pedagogika, a jeden kurs dla asystentów rodzin (przy wykształceniu średnim branżowym) oraz udokumentował wieloletni staż pracy z dziećmi i rodziną. Spełnili zatem wymogi kwalifikacyjne określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c ustawy oraz warunki określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2-5 ustawy.

(akta kontroli str. 194)

9. Tworzenie możliwości i finansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje asystentów rodziny zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, gmina winna zapewnić możliwość podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych asystentów rodziny poprzez finansowanie ich udziału w stosownych szkoleniach. Podczas kontroli okazano zaświadczenia potwierdzające udział asystentów rodziny w szkoleniach: Praca z osobą stosującą przemoc, Techniki relaksacyjne i wyciszające grupę, Depresja u dzieci i młodzieży, Przemoc wobec dzieci i osób zależnych, Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży wraz z zagadnieniami więzi i przywiązania, Prawne aspekty pracy z asystentem.

Ponadto zorganizowane było wsparcie psychologa dla kadry OPS, tj. dla 3 asystentów rodziny, 4 pracowników socjalnych. Od czerwca 2025 r. został zatrudniony psycholog, który prowadził konsultacje psychologiczne w każdy czwartek po 2 godziny, w siedzibie Ośrodka. Działanie to miało na celu wzmocnienie potencjału kadrowego pracowników bezpośrednio realizujących pracę z rodzinami wykazującymi dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze. Podczas spotkań omawiano między innymi: pracę z trudnym klientem, interwencję kryzysową, indywidualne przypadki. Do dnia kontroli odbyło się 20 spotkań.

(akta kontroli str. 123, 194)

10. Wykonywanie przez gminę zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi, o których mowa w art. 187a ust. 1 ustawy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielawie, w ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej, realizował programy rządowe, m. in.: „Asystent Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Asystent osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wychnieniowa”, zgodnie z art. 177 ustawy.

(akta kontroli str. 195)

11. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy, art. 176 pkt 7 ustawy:

Na dzień kontroli nie stwierdzono sytuacji oczekiwania na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej pomimo wydanego postanowienia sądu w tym zakresie. W 2025 r. miały miejsce 3 takie zdarzenia, w odniesieniu do :

- małoletniej J.K. – Postanowienie Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 16.01.2025 r., które zostało uchylone z dnia 16.09.2025 r. z powodu poprawy funkcjonowania rodziny,
- małoletniego K.H. - Postanowienie Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 07.05.2025 r., umieszczony w pieczy zastępczej 22.09.2025 r.,
- małoletniej V.W. - Postanowienie Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 16.06.2025 r., umieszczona w pieczy zastępczej 02.08.2025 r.

W przypadku zaistnienia takich sytuacji, rodzina pozostawała w zainteresowaniu Ośrodka, była objęta wzmożonym monitoringiem pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Prowadzono interdyscyplinarną współpracę z instytucjami działającymi na rzecz rodziny min.: z placówkami oświatowymi (psycholog, pedagog, wychowawca), kuratorami sądowi, PCPR i OZ w Dzierżoniowie, Policją oraz nawiązywano jest kontakt z osobami najbliższymi dla małoletniego (np. dziadkami, dorosłym rodzeństwem i innymi krewnymi). Nie było, poza tym innych zgłoszeń w przedmiotowym zakresie, w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 192)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym Urzędu Miejskiego w Bielawie stwierdza się następujące nieprawidłowości:

1. Brak placówek wsparcia dziennego.
2. Praca asystenta z rodziną bez opracowanego planu pracy.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano Burmistrzowi Gminy Bielawa, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań, wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Utworzyć i prowadzić placówkę wsparcia dziennego oraz zapewnić w niej miejsca dla dzieci.

Podstawa prawna: art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Termin realizacji: niezwłocznie

2. Realizować pracę asystenta rodziny na podstawie opracowanego planu pracy z rodziną.

Podstawa prawna: art. 15 ust. 1 pkt 1, 2 i ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49). Proszę w terminie do dnia 30 stycznia 2026 r. o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

GŁÓWNY SPECJALISTA

Edyta Kubińska

(przewodniczący zespołu kontrolnego)

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Martyna Kwiercińska

(kontroler)

KIEROWNIK

Oddziału Nadzoru i Kontroli
Wspierania Rodziny

Grzegorz Kownacki

Z W. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEJ

Małgorzata Stefańska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

(kierownik komórki do spraw kontroli)